но: «Рахуючи реєстри сумління свого і пам'ятаючи важкі гріхи мої, якими Творця й Спасителя завжди ображав єси, прошу Його святої Божої милості, аби... не виконував наді мною грізного й страшного та справедливого присуду свого, але по невимовному милосердю свому святому, на яке я надію мою покладаю, був милостивий до душі моєї грішної»[5, 337].

Як бачимо, в житті Кирила Терлецького було чимало темних сторін: і насильство, і підступ, й інтриги, й аморалізм. Та чи можна його вважати «демоном зла», яким він постає на сторінках творів православних полемістів? На фоні багатьох тогочасних православних ієрархів Україні та Білорусії, які розграбовували церковні маєтки, вели спосіб життя, далекий від моральних норм, а то й взагалі відмовлялися приймати чернечий постриг, Кирило виглядав далеко не найгірше. Він не розграбовував церковних маєтків, навпаки, намагався дати їм лад. Не можна йому відмовити й в тому, що був він людиною церковною та намагався діяти за канонами.

Щоправда, Кирило думав передусім про власне збагачення, суспільне становище. У непростій «боротьбі під сонцем» діяв енергійно, рішуче, підступно, хитро. Інакше хто його знає, чи зумів би цей збіднілий шляхтич-полішук досягти таких висот.

Звісно, не варто займатися виправданням цієї непростої і непересічної фігури в нашій історії, але все таки слід було б чисто по-людськи зрозуміти її. І якщо ми керуватимемося таким підходом, то, може, трохи краще зрозуміємо й своє минуле та й самих себе.

ЛІТЕРАТУРА

1. Архив Юго-Западной России. - Т.1, ч.1. - К., 1859.
2. Вишенський І. Твори. - К., 1986.
3. Грушевський М. Історія України-Руси. - Т.5. - К., 1994.
4. Історія церкви і релігійної думки в Україні. - Кн.1. - 1994.
5. Левицкий Ор. Кирило Терлецкий, епископ Луцкий и Острожский // Холмская Русь. - СПб., 1885. - С.308-341.
6. Макарий (Булгаков) История русской церкви. - Т.9. - СПб., 1900.

НАРОДНОПІСЕННА ТВОРЧІСТЬ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ В ІМЕНАХ І ДОСЛІДЖЕННЯХ

Крусь О.П.,
викладач кафедри історії, теорії музики
й методики музичного виховання
Рівненський державний гуманітарний університет

В умовах глобалізації важливим фактором стає формування національної самосвідомості людей і особливо молоді. Велику роль у цьому відіграють народні традиції й фольклор, які є дзеркалом національного життя, носієм самобутньої духовної культури народу. Наша ж Україна, як і вся біосфера, «не монолітна, а мозаїчна» [Л.М.Гумільов], і складається з багатьох етнокультурних регіонів, що характеризуються особливостями не лише природно-кліматичного середовища, історичного розвитку, а й традиційної народної культури, в якій усе «було досить вагомим та наповненим великим змістом, мудрістю колективного досвіду багатьох поколінь. Змінювався спосіб життя народу, але духовні цінності, створені ним, не зникли. У новому житті вони знаходили і нові форми вираження» [8]. З цього погляду Волинське Полісся з його прадавньою культурою заслуговує на особливу увагу. Це не тільки унікальна зона слов'янського світу, - зазначає відомий знавець українського фольклору Р.Ф.Кирчів, - а й «резерват збереженості численних реліктів давньої слов'янської культури і джерело неоціненного матеріалу для реконструкції архаїчних культурних пам'яток».

Не випадково цей регіон - Волинь і Полісся постійно привертали пильну увагу багатьох фольклористів етнографів та істориків, починаючи з XIX ст. Відомо, наприклад, що у 1814 р. директор Кременецького ліцею на прохання Зоріана Доленги-Ходаковського залучав місцевих учителів до збирацької роботи. Є свідчення, що власне інструкціями

вимагалась фіксація текстів пісень, казок, замовлянь. Пропонувалось також здійснювати описи обрядів та інших фольклорно-етнографічних матеріалів, а місцеві письмові джерела зберігати у Кременці. Заклики й звернення щодо збирацької роботи зачепили і розум, і серце відданих цій справі людей. Так, один із кореспондентів З.Ходаковського Не лише відгукнувся оригінальними записами, а й надіслав низку пісень - про оленів, які йдуть на святкування з вінками на голові та обручками на ногах, і про лебедя, що пливе по Дунаю і теж із вінком на голові, про сокола, який несе перстень до вінця. Як бачимо, інструктивні заохочення, вироблені у Кременці, прислужились вивченню не тільки Волині, Полісся, а слов'янщини загалом.

Волинський, поліський фольклор, етнографічні джерела приваблювали й харківського романтика А.Метлинського. Видаючи збрник «Народные южнорусские песни, издание Амбросия Метлинского», шанувальник народної творчості систематизував матеріал за жанрами. Уміщені у збірнику твори популяризували пісенні багатства, якими такою багатою була Україна. Серед пісенної поезії публікувались і пісні Волині та Полісся. Зазначимо, збірник подав і програму збирання історичних пісень та дум. Це - особливий здобуток методичної науки, бо А.Метлинський прагнув у логічній послідовності прилучитись і до історичного епосу, удосконалити паспортизацію збирацької роботи.

У середині XIX ст. волинські пісні студіював М.Костомаров, працюючи у 1844-1845 рр. викладачем гімназії у Рівному. Як творча натура, майбутній видатний учений у 1845 р. двічі здійснив «пілігримство» (подорожі) визначними місцями Волинської губернії, відвідавши, зокрема, Корець, Острог, Дермань, Гощу, Пересопницю, Тайкури, Дубно, Кременець, Берестечко та інші містечка й села краю. Перебування на Волині наштовхнуло М.Костомарова на грунтовне дослідження цієї землі. Він активно збирав українські пісні, думи, прислів'я, перекази, вивчав звичаї та обряди, про що, зокрема, писав: «Приходиться прощаться с Ровно и Волынью. Я уехал оттуда с большим ворохом народных песен и записанных преданий и обрядов» [5]. Дослідник опублікував важливі етнографічні праці «Об историческом значении южнорусского народного песенного творчества», «Українські балади», а добірку фольклорних записів під назвою «Народные песни, собранные в западной части Волынской губернии в 1844 г.», видруковану у «Малорусском литературном сборнике» (Саратов, 1859 р.) Д.Мордовцевим, можна вважати першою помітною публікацією про фольклор Волині.

Восени 1846 р. на волинській землі побував Т.Шевченко. Поет відвідав Почаїв, Кременець, Вербу, Дубно, Острог, Корець, Новоград-Волинський і Житомир. Як спостережливий дослідник, він звернув увагу на особливу манеру виконання тужливих пісень, умови їхнього побутування, а також цінність для пізнання історії. Залишились достовірні відомості [9], що, перебуваючи у Почаєві, письменник записав пісні «Ой у саду, саду гуляла кокошка», «Гиля-гиля, селезень», «Ой пила, вихилила». Дослідники припускають, що під час цієї подорожі Кобзар побував і в місті Берестечку, де оглянув історичні місця битви козаків Богдана Хмельницького з польсько-шляхетським військом. Його вірш про цю історичну подію «Ой чого ти почорніло, зеленеє поле», мотивами та образною системою наближаючись до фольклорних творів, став народною піснею і нині разом з іншими творами поета широко побутує на Волині.

Заслуговує високої оцінки діяльність та двотомна монографія Т.Стецького «Волинь» (1864-1872 рр.). Праці дослідника допомагають пізнати певні сторінки вивчення фольклору. Цінними є епізоди, що відтворюють умови побутування пісенних та музичних жанрів. Протягом майже шести років (1869-1874 рр.) на Правобережній Україні, у тому числі й на Волині, збирала народознавчі матеріали експедиція російського Географічного Товариства, очолювана П.П.Чубинським. Чимало записаних на території губернії пісень різних жанрів збагатили «Труды этнографическо статистической экспедиции в Западнорусский край» (1872-1878 гг.). Окремі результати досліджень українського фольклору публікує періодичне видання Краківської академії наук «Zbiór wiadomości do antropologii krajowej» (1877-1889 рр.).

На жаль, у згаданих публікаціях пісенні матеріали подавались без мелодій. У зв'язку з цим особливо цінною можна вважати книгу польського етнографа й фольклориста

О.Кольберга «Wolyn. Obrzędy, melodie, pieśni» (Краків, 1907 р.), являючи собою зібрання (понад 600 зразків) пісенного фольклору Волині. Майже до всіх текстів подано мелодії та вказівки на місця їхнього запису.

Усе своє життя активним збирачем народних пісень був М. Лисенко. Записуванню фольклору композитор надавав великого значення як справі, що пов'язана з проблемою піднесення й збагачення музичної культури. Праця на ниві музичної фольклористики займала значне місце в багатоплановій діяльності митця. Він здійснив величезну роботу зі збирання та публікацій музичного фольклору. Усвідомлюючи неможливість охопити самому основний матеріал народного фонду, композитор залучив до участі у збиранні фольклорних матеріалів видатних діячів української культури, зосібна І.Франка, Лесю Українку, Олену Пчілку, М.Кропивницького, П.Ніщинського, О.Потебню та ін. Збереглись документи, які свідчать про його неодноразове звернення до української громадськості із закликом розшукувати, записувати й надсилати фольклорні твори, повідомляти про побутування цікавих зразків народної творчості. Композитор збирав і записував пісні у різних куточках України, а фольклористикою Волині зацікавився ще під час подорожі Західною Україною. Тоді він зробив деякі записи, проте значну частину народного мелосу волинського краю занотував із голосу Лесі Українки. У праці «Фольклористична діяльність М. Лисенка» З.Василенко посилається на працю Г.Кисельова «Музика в житті й творчості Лесі Українки», в якій показано вплив композитора на формування інтересів і поглядів видатної поетеси. Дослідник підкреслює, що Леся Українка почала збирати народні пісні саме під впливом М.Лисенка. Вона наспівувала композитору весняні цісні, які він помістив у дитячий фольклорний збірник.

У селі Колодяжному Ковельського повіту, куди переїхала в 1882 р. родина Косачів, Леся Українка почала записувати народні пісні та мелодії. Один із зошитів письменниці, а саме з купальськими піснями, після музичного редагування М.Лисенком у 1893 р. став основою для фольклорно-етнографічної добірки «Купала на Волині», яку І.Франко надрукував у журналі «Житє і слово» (1884, кн. II і III). Інша доля спіткала другий зошит письменниці - із звичаєво-обрядовими та суспільно-побутовими піснями: він загубився. Лише у 1922 р. К.Квітка натрапив на загублений рукопис. Напередодні Великої Вітчизняної війни зошит із поміткою Ольги Косач- Кривинюк «Записи колодяжненських пісень» був переданий у Волинський обласний історико-краєзнавчий музей, де зберігається і нині. Збірник містить 156 пісенних зразків, записаних Лесею Українкою та її сестрою Ольгою Косач-Кривинюк від односельців. Майже всі матеріали рукопису пронумеровані, систематизовані за жанрами: веснянки, пісні жниварські, весільні та ін. [7].

В упорядкуванні та виданні фольклорних матеріалів Лесі Українки багато допомагав К.Квітка. Ними спільно підготовлений і надрукований збірник «Дитячі ігри, пісні і казки з Ковельщини, Лущини й Звягельщини на Волині» (Київ, 1903 р.). Згодом, уже після смерті письменниці, К.Квітка упорядкував і видав літографським способом великий збірник «Народні мелодії з голосу Лесі Українки» (Київ, 1917 р.), до якого увійшло 225 пісень із мелодіями й коментарями.

Климента Квітку вабив наш поліський край унікальною музичною культурою. Етнолог записував і розшифровував почуті пісні і від матері Лесі - Олени Пчілки, і від брата Михайла й сестри Ольги. У його рукописних матеріалах є записи пісень із села Чекно Млинівського району Рівненської області. Пі та інші зразки К.Квітка включив до збірника «Українські народні мелодії» [2]. Цей збірник дослідники вважають найповнішим і найвагомішим виданням народних мелодій кінця XIX-початку XX ст.

Справою дослідження Полісся та Волині займався й М.Біляшевський. Отримавши запрошення стати науковим організатором і керівником музею у с. Городок поблизу Рівного, науковець налагодив контакти з місцевими селянами, вивчив їхній побут, звичаї, обряди, повір'я. У створеному ним музеї можна було побачити колекції поліських музичних інструментів: ліри, сопілки, скрипки, свистки, які виготовлювались місцевими майстрами, експонувались маски вертепної драми, атрибути обряду «Коза», яку водили парубки. Вивчав М.Біляшевський і традиційний гуртовий спів. Тільки в с. Городок ним було зібрано 270 зразків цього виконання.

Особливе місце у науково-пошуковій і дослідницькій роботі видатного антрополога та етнографа Ф.Вовка займають Волинь і Полісся. У 1907 р. як співробітник етнографічного відділу Російського музею він обстежує ряд сіл Ковельського повіту - Вербу, Залїси, Тур. Його цікавлять оригінальні зразки народного одягу, домашнього побуту, звичаї та обряди, пам'ятки культурної архітектури.

Улітку 1909 р. Ф.Вовк знову відвідує Волинь. Його маршрут цього разу проліг із села Городка, що біля Рівного, на Житомир, звідтіля на Новоград-Волинський-Корець-Овруч-Олевськ. І всюди його вражали звичаї, самобутні зразки народної творчості, спостереження колишніх вірувань, обрядів, традиції!. Неоціненною заслугою Ф.Вовка був доступ до європейських журналів та газет, де він пропагував здобутки не тільки української науки, але й літератури й фольклористики, розвитку якої сприяв в Україні. У 1900 р. у Парижі на Міжнародному конгресі фольклористів він як делегат від Наукового товариства ім. Т.Шевченка (НТШ) прочитав реферати І.Франка про фольклористичні дослідження, а в «Матеріалах до українсько-руської етнології» (т. 1, 1899 р.) опублікував «Сороміцькі весільні пісні, записані М.Максимовичем», подарувавши рукопис НТШ.

У 1904-1905 рр. збиранням волинського фольклору займався П.Козицький. Зібрані матеріали згодом були опубліковані Д.Ревупьким у збірнику «Золоті ключі» (1929 р.).

Музичним фольклором Волині цікавився також М.Вериківський - уродженець міста Кременеця. До рідної волинської пісні композитор звертався неодноразово: у хоровій і камерній творчості, фортепіанних мініатюрах. У 1910 р. М.Вериківський видав збірник обробок народних пісень для хору під назвою «Волинські пісні».

Великий внесок в українську фольклористику видатного українського ученого, фольклориста, музикознавця й композитора Ф.Колесси. У 1932 р. він гаряче відгукнувся на пропозицію польського етнографа, чудового знавця пісні взяти співучасть у фольклористичній експедиції на Полісся. Результати експедиції виявились плідними: Ф.Колесса і К.Мошинський записали 220 пісень і 26 інструментальних мелодій, а також дали характеристику співацької манери на Поліссі. Ф.Колесса вказував, що частіше або рідше вживання тих чи інших співацьких манер залежить не тільки від місцевої традиції, але й значною мірою також від індивідуальної вподоби, та навіть від хвилинного настрою співака. Крім загальних манер, улюблених у даній місцевості, наголошує дослідник, спостерігаємо також індивідуальні манери поодиноких співаків.

Не випадково ідея регіонального вивчення й опрацювання фольклору передалася від Ф.Колесси його синові Миколі, який з дитячих років чув спів народних виконавців, що часто бували в їхній родині, а пізніше, будучи вже дорослим, знайомився з фонографічними та нотними записами батька, які лягли в основу його обробок і, зокрема, волинських і поліських народних пісень. Збірки М.Колесси «Українські народні пісні з Волині» («Мистецтво», 1966 р.), «Пісні з Полісся» («Музична Україна», 1968 р.) [3] містять лише невелику частину оброблених для хору фольклорних зразків.

Багатий внесок у збирання й дослідження публікацій наукових досліджень здійснив О.Цинкаловський. Уродженець Волині, він повертається у рідний край лише після смерті. З дитйнства і до похилого віку намагався розкрити таємниці життя предків і реалістично осмислював сьогодення, щоб здолавши ідеологічні міфологеми, утверджувати Україну як у слов'янському світі, так і людській цивілізації. Роздобуті археологічні матеріали допомагали розвивати волинезнавство, поліссязнавство, а відтак і зцементовували українознавство. В умовах, коли чинились акції, спрямовані на «викриття українського буржуазного націоналізму», титанічна праця О.Цинкаловського не могла бути виданою в Україні. Тільки завдяки щасливому випадку здобутками вченого в Кракові зацікавився професор Кембриджського університету Франк Сисин. Оригінальний машинописний фоліант потрапив до Інституту дослідів Волині в Торонто (Канада). В 1984 і 1986 рр. праця О.Цинкаловського посмертно вийшла у двох томах під назвою «Стара Волинь і волинське Полісся».

Учений віддав своє життя студіям, захоплювався дослідженнями Волині, вивчав усе, що можна було знайти на землі волинян, знайти серед них про них. Тому й спромігся на оригінальний пам'ятник - двотомний енциклопедичний краєзнавчий словник, до якого

ввійшли відомості про 5600 міст і сіл прадавньої й сучасної Волині. Праця надзвичайно вагома і є плодом тридцятирічної діяльності. Вона - джерело для дослідження фольклористики, етнографії, народного побуту, історіографії, культури Волині та Полісся.

Справа збирання й вивчення народнопісенної спадщини, обрядів і традицій Волинського Полісся ніколи не припинялась.

У місті Луцьку було відкрито обласний будинок народної творчості. У найвіддаленіші куточки області щоліта виїжджають фольклорно-етнографічні експедиції. Самобутні й високохудожні пісні, в яких знайшли відображення історія волинського краю, його своєрідна природа, чутлива вдача волелюбних і працьовитих людей, привертають до себе увагу багатьох фольклористів і діячів культури. Серед збирачів пісенного фольклору Волині - викладач Луцького музичного училища П.Мотуляк, учитель Люблінської восьмирічної школи Любешівського району О.Бренчук, культпрацівник села Широке Горохівського району Є.Ващук, житель із міста Луцька І.Федько та ін.

Протягом останніх десятиліть окремі зразки фольклору Волині публікувались в журналах «Народна творчість і етнографія», «Мистецтвознавство і освіта», «Слово і час», «Українська культура»; в місцевих художньо-поетичних альманах і збірниках «Співає Радянська Волинь», «На оновленій Волині», «Народна творчість Волині»; у багатотомному виданні «Українська народна творчість» та ін.

Із середини сімдесятих років XX ст. у Рівному зорганізувався осередок нових дослідників Полісся. Очолювався він завідувачем відділу фольклору та етнографії Рівненського обласного центру народної творчості і культурно-освітньої роботи, народознавцем Степаном Шевчуком. І хоч коло сподвижників було малочисельним, але завдяки невсипущій енергії та національному самоусвідомленні пощастило «викресати із забуття» чимало самобутніх форм традиційного культурного набутку.

Зацікавлення та особливого шанування художньою творчістю окремих сільських осередків Рівненщини виявили Григорій Равчук та Іван Гурин, Микола Кузьменко та Іван Пестонюк, Світлана Кітова та Людмила Бондаренко, Євген Шморгун та Іван Пащук, Степан Шевчук та Василь Павлюк, Михайло Лисенко-Дністровський та Федір Бабій, Людмила Січкарук та Катерина Цимбалюк, Раїса Тишкевич та Раїса Цапун. А останні з вісімдесятих років почали фіксувати не тільки словесну, а й музичну творчість [1].

Рівненський державний інститут культури у 1989 р. створив лабораторію поліссязнавства і розгорнув експедиційне вивчення як древньої, так і сучасної культури. Розпочалось комплексне дослідження оригінальних пам'яток, фоно-, фото-, відеофіксація етнокультурних об'єктів та явищ, що допоможе повніше відтворити образ самобутньої поліської культури. А з 1996 р. науковцями вузу було започатковане видання збірників з узагальнюючими матеріалами про здобутки, зібрані колекції, описи пам'яток території, потерпілої від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС. Серед здобутків найбільш вагомі такі: «Етнокультура Волинського Полісся і Чорнобильська трагедія» (Вип. I, II, III); «Наукові студії Рівненського державного інституту культури. Програма-запитальник, методичні рекомендації для дослідження пам'яток матеріальної та духовної культури Полісся» (1997 р.); «Поліссязнавство: польові записи та наукові студії фольклорно-етнографічних матеріалів» (1998 р., 2001 р.); «Волинські дзвони» (Вип. 1 (1995 р.), 2 (1997 р.), 3 (1999 р.)). Рівненський державний інститут культури допомагає в організації слов'янських фольклорних фестивалів «Коляда», є співорганізатором проведення наукових конференцій з проблем збереження різдвяно-новорічного фольклору та успадкування зимових звичаїв та обрядів [4]. Ухвали конференцій сприятимуть модернізації календарно-зимових звичаїв і традицій, дозволять досліджувати поетику й мелос особливої пісенної обрядової творчості.

Збирання та пропагування дорогоцінних скарбів місцевого фольклору стало невід'ємною частиною творчої діяльності багатьох самодіяльних хорових колективів області. Найбільш дійовими пропагандистами народної пісні й танцю Волинського Полісся є відомі в Україні та за її межами творчі колективи Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету: «Горина» (керівник В.Павлюк), «Джерело» (керівник Р.Цапун), «Волиняни» (керівник Л.Гапон), «Медіатор» (керівник М.Корейчук)

та «Мереживо» (керівник О.Степанов) [6]. Завдяки вдало підібраному репертуару, майстерності виконання колективи зуміли домогтись значних творчих успіхів. їхньою запорукою є активні мистецькі пошуки, вміле використання кращих зразків місцевого музичного фольклору. Велике визнання у глядачів здобули вокально-хореографічні картинки «Коляда», «Веснянки», «Обжинки», «Волинське весілля».

Значний внесок у пізнання художніх і побутових традицій Волинського Полісся вносять вчені Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М.Рильського НАН України (І.Березовський, В.Юзвенко, Й.Федас), Інституту народознавства НАН України (Р.Кирчів, С.Павлюк, Р.Захарчук-Чугай та ін.). Самобутні й високохудожні пісні, де знайшли відображення історія волинського краю, його своєрідна природа, чутлива вдача волелюбних і працьовитих людей, привертають до себе увагу багатьох фольклористів і діячів науки й культури. Слід згадати колишню діяльність М.Лисенка-Дністровського - композитора, мистецтвознавця, дослідника, інструментатора, який тривалий час працював на кафедрі історії, теорії музики та фортепіано в Рівненському державному інституті культури. Чимало уваги приділяв музикознавець введенню регіональних жанрів у композиторську діяльність та аранжування поліських і волинських пісенних зрізків.

Але найбільше популяризації, а відтак і побутування традиційного фольклору зробив Рівненський обласний будинок народної творчості. Тут була започаткована естафета збору пам'яток поліської народної поетичної творчості з описами місцевих звичаїв, традицій та свят. До рукописних альбомів кожного села вносились самобутні календарно-звичаєві фольклорні зразки, деякі записи включались до укомплектованого фонду Державного архіву Рівненської області. До п'ятисот папок із текстами поетичної творчості поповнили рукописні збірки Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнології ім. М.Рильського НАН України [6]. Отже ми входимо у своє третє тисячоліття, сповнені рішучості до виконання вагомих наукових завдань щодо новітніх підходів до мистецьких, культурологічних явищ, щоб підтримати все життєздатне й перспективне, що успадкувалось і буде успадковано українською культурою, сприятиме поглибленню її духовності, самобутності, патріотизму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вернюк Я., Сверлюк Я. До джерел незглибної духовності//Зб.: Етнокультура Волинського Полісся і Чорнобильська трагедія. - Вил. І. Ч. ІІ. - Рівне, 1996. - С. 208-211.
2. Квітка К. Народні мелодії. З голосу Лесі Українки записав і упорядкував Климент Квітка. - К.: 1917. - С. 3.
3. Колесса Ф. Музичні твори. - К.: Наукова думка, 1972. - С. 3-5.
4. Коляда//Міжнародний слов'янський фестиваль «Коляда». - Рівне, 1995. - С. 3-20.
5. Крусь О. До питання дослідження пісенного фольклору Волині (за пам'ятками Рівненщини)//Українська культура в іменах і дослідженнях: Наукові записки Рівненського державного інституту культури. Вип. 4. Волинське Полісся в контексті слов'янської культури. - Рівне, 1997. - С. 85-87.
6. Литвинчук А.І., Шевчук С.І. Плекаймо науково творчу вузівську поросль//Слово молодим дослідникам. - Рівне, 1996. - С. 8.
7. Ошуркевич О. Леся Українка і народна творчість. - Народна творчість та етнографія. -1965. - № 3. - С. 43.
8. Разина Т.М, О профессионализме народного искусства. - М., 1985. - 194 с.
9. Шевчук С. Наша дума, наша пісня на Волинських шляхах Тараса. - Рівне: Державне редакційно-видавниче підприємство, 1996. - 54 с.

РЕЗЮМЕ

Волинське Полісся з його прадавньою культурою протягом тривалого часу привертає увагу багатьох дослідників - істориків, фольклористів, етнографів, лінгвістів. Особливо посилилась зацікавленість учених цим регіоном у роки незалежності України. Вони вважають його резерватом збереженості численних реликтів словенської самобутності

THE FOLK SONG CREATIVITY OF VOLYN POLISSYA IN NAMES AND RESEARCHES.

SUMMARY

Volyn Polissya with its old culture on stretch of long duration period attracted attention of many contributors - historians, folk-lore specialists, ethnographers, linguists. Interest of the scientists this region within independence of Ukraine especially has amplified. They consider it reserve fund of preservation numerous relic of Slavic originality.